

"...

II- Mahkemenin gerekçesi :

1- a) Açılan dâvada sanık Alanya Lisesi Öğretmenlerinin suçlarını Türkiye Öğretmenler Sendikasının çağrısına uyararak (boykot) a katılmak yoluyla derslere girmemeleri eylemi olduğu belirtilmiştir. Her şeyden önce eylemin hukuksal ve yasal anlamda tanımlanması gereklidir.

Yasalarımızda (boykot) deyimini yer almamış, Türk Ceza Kanunu nün konu ile ilgili 236. maddesinde kesin, sınırlan bir deyim kullanılmamakla birlikte, memurlardan üç veya daha çoğunun önceden anlaşıl kararlaştırma sonucu (usul ve nizam) dışı memuriyetlerini bırakmalarından söz edilmiştir. Bu bırakmanın niteliği de, süresi de gösterilmiş değildir.

Türk Dil Kurumunun yayımladığı TÜRKÇE SÖZLÜK'de (1969 yılı 5. baskı) boykot tanımlaması şöyledir :

1. Bir şahsı, bir topluluğu veya ülkeyi zarara sokmak amacı ile onunla alış veriş ve her türlü ilgiyi kesme.

2. Her türlü dostluk ilişkisini kesme.

Buna karşılık grev sözcülüğünün karşılığı şöyledir :

isteklerini işverene kabul ettirmek için işçilerin işlerini hep birden bırakması.

b) Eylemin ortaya çıkışında, TÖS'ün bir çağrısı ve öğretmenlerin uzun yıllar süren, gerek düşürdükleri ağır yaşama koşullarının, gerekse uygulanması gözetilir uygar bir ülkeye yaraşır eğitim koşullarının ilgili hükümetlerce nazara alınmaması karşısında iş başındaki hükümeti uyarma ve bir hakkın hem aranması, hem kamuya dayanılması bakımından ilgili öğretmenlerin sendikanın çağrısına uymaları söz konusu bulunmaktadır.

Bu durum ilgili öğretmenlerin amaçları yönünden (zarara sokma-ve ilgiyi kesme durumu bulunmamakla) Boykot tanımlanmasına uymadığı gibi grev anlamının tüm şuurlarını da kapsamamakta, işin hep bir den bırakılması değil, ancak isteğe bağlı olarak ve önceden sınırlanmış bir süre içinde isteyenlere bırakılması söz konusu olabilmektedir.

c) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 22. maddesi ile, Devlet memurlarına sendika ve meslek birlikleri kurabilme hakkı tanımış ve bu kuruluşların (Üyelerinin müşterek hak ve menfaatlerini yetkili merciler önünde) arayabileceklerini belirtmiştir.

Hak ve menfaatlerin demokrasi yönetiminde korunması ve aranması yönünden başvurulması gereken bir yöntem de (grev) dir.

Tarihsel oluşumu içinde bu hakkın gelişme yönü gözönünde tutulursa grevin tüm çalışanların (yönetilenlerin) yöneticilere karşı son ve kesin anlamda sosyal demokrasi ve çağdaş uygarlık anlayışının kaçınılmaz gereği bir hak olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Ancak faşist ve komünist yöntemlerin başka nedenler ve gerekçelerle grev hakkını tanımamış olmaları konu dışı bulunmaktadır.

Esas Sayısı:1970/11
Karar Sayısı:1970/36

657 sayılı Yasa 22. maddesi ile memura sendika kurmak hakkını tanımış olduğu halde, bir sendikanın üyelerinin haklarını aramada belirtildiği üzere hak arama anlayışının tarihsel oluşumu yönünden vazgeçilmez bir sonucu sayılması gereken grev hakkını 27. maddesi ile yasaklamakla garip ve açıklanması bilimsel yönden zor bir çelişki ortaya çıkmıştır. Böyle bir durumda bir sendikanın üyelerinin hakkını tam olarak arayacak bir kuruluş olamayacağı çok açıktır. Bu, yalnız üyelerin hangi görüşün savunucuları olduğunu sonuçsuz bir takım bildirimlerle tanıtlama durumunu ortaya koyabilmektedir ki, hakların savunulması değil belki bu görüş ve anlayışa karşı olacak hükümetlerin baskısını da yüklenmek sonucunu ortaya koyabilen bir durum sayılabilir.

d) 624 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Yasasınca, kimlerin sendika üyesi olamayacakları 7. maddede açıklıkla belirtilmiştir. Yasa koyucunun üyelik yönünden böyle bir yasaklama yapması Devlet yönetiminde sürekliliğin sağlanması amacıyla gittiği gibi, sendikalardan gelecek öneri ve baskı karşısında çok kez bu kişilerin hakem durumuna geçebilecekleri içindir. Ancak bu açıdan bakılınca kamu görevlilerinden neden bazılarının sendika kuramayacakları, üye olamayacakları ve sendikal hakların ve yöntemlerin de ne olabileceği anlaşılabilir.

Ancak 657 sayılı Yasada olduğu gibi 624 sayılı Yasada da yasak işlerle ilgili 14. maddede (f) fıkrası ile grev eylemi yasaklanmış olmakla yukarıda belirtildiği üzere tarihsel oluşum içindeki sendikal hakların en ilerisine ve gereklisine yer verilmemek gibi bir sonuca varılmıştır.

2 - Yukarıda belirtilen yasaların ilgili maddeleri Türk Ceza Kanununun 236. maddesinin uygulanabilmesi yönünden dayanağı ve açık Sayıcısı olan maddeler niteliğinde bulunmaktadır. Çok açık olduğu üzere sözü edilen maddelerin anayasal haklarla bir çatışması söz konusu olamıyor, Anayasa'nın 11. maddesinde açıkça belirtildiği yönde (bir hakkın özüne dokunulma) durumu görülemiyorsa, Türk Ceza Kanununun 236. maddesine göre (boykot veya grev denilsin) üç ya da daha çok memurun hangi nedenle olursa olsun memuriyet görevlerini bırakmalarında suç söz konusu olacaktır. Ancak, grev sendikal bir hak olduğu halde bu maddenin (T. C. K. nün 236.) bu yönden uygulanma oluru ortadan kalkabilecektir.

3- Yukarıda gösterilen maddeler birbiri ile bağlı ve ancak tüm olarak gözönünde tutulmakla hakların özünü ve sınırını ortaya koyabilecek, özellik taşımaktadırlar. Yine bu maddeler, Anayasanın 42 - 45 - 46. maddelerinde açıkça gösterilen hakların elde edilmesi için girişilebilecek hak arama yolunu kapama bakımından Anayasanın sözü geçen maddelerinin anlamına ve özüne de aykırı bulunmaktadır. Özellikle, Ana yasanın 46. maddesinin ikinci fıkrasında (sendika ve sendika birliklerinin tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı) olamayacağı açıklanmıştır. Bundan, bir üst fıkrada belirtilen kamu hizmeti görevlileri için çıkarılacak hak düzenleyici yasanın demokrasi esaslarına aykırı olabileceği sonucu çıkarılamaz.

Anayasanın çalışanlarla ilgili bu bölümünün yalnız serbest iş alanında çalışan işçilerle sınırlı olduğunu savunmaya da maddelerin genel anlamı engel olduğu gibi, ikinci bölümün (C) bendinde (idare) başlığı altında 112 den 125 e dek olan maddelerde sendikal hakları bu arada grev hakkını yasaklayıcı hiç bir deyim yer verilmediği açıktır. Kaldı ki 122. maddede kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının yasalarca ortaya koyulması öngörülmüş, ayrıca bu kuruluşların tüzüklerinin yönetim ve işleyişlerinin demokratik esaslara aykırı olamayacağı açıkça gösterilmiştir.

Esas Sayısı:1970/11
Karar Sayısı:1970/36

Sonuç :

1- Mahkememizce gerek 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun gerekse 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanununun, sendika kurma hakkını tanımasına karşılık 657 sayılı Yasanın 27. ve 624 sayılı Yasanın 14/f. maddeleri ile sendika kurma işleminin en doğal sonucu olan grev hakkını tümü ile önlemiş olmalarının Anayasanın 11. maddesinde gösterilene aykırı olarak hakkın özünü ortadan kaldırma durumunu meydana getirdiği kanısına varılmıştır.

2- Buna bağlı olarak ortaya çıkacak bu gibi durumlarda hiçbir gerektirici neden ve süre koşulu gözetmiyen, Türk Ceza Kanununun 236. maddesinin üç veya daha çok sayıda memurun bir karar ve anlaşmaya bağlı olarak (usul ve nizam hilâfına) (usul ve nizamı burada grev hakkının varlık veya yokluğu sınırlamaktadır) memuriyetlerini terk etmelerinin ceza ile karşılanmış olması da, idarenin bir topluluğa yönelen haksız eylemine karşı memuru hak arama yolunda çok büyük ölçüde bağımlı tutmakta, böylece haksızlığa uğrayan bir topluluğun toplu davranışını önceden ve hiçbir gerektirici haklılık nedeni araştırmaya yer bırakmadan ceza tehdidi altına almış bulunmaktadır. Bu, hak aramada kısıtlayıcı bir yöntemin ortaya çıkması ile, idarenin temel hakların aranmasına ve tartışılmasına bile yer vermeyen hakkın özüne dokunan bir takım zorlamalara gidebilmesini de sağlayabilecek bir nitelik göstermektedir.

3- Belirtilen maddeler Anayasanın kişilere ve görevlilere tanınmasını öngördüğü temel haklar anlayışına karşı bulunduğundan yürürlükten kaldırılmaları gerekeceğine mahkememizce kanı gelmiş bulunduğundan belirtilen nedenlerle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve gerekçeli karar örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına sunulmasına,

4- Dâva ile ilgili diğer işlemlerin Anayasa Mahkemesinden verilecek karar sonunda yapılması yönünden Anayasa Mahkemesi kararının beklenmesine C. Savcısı hazır olduğu halde sanıklar yüzüne karşı 28/2/1970 gününde karar verildi. 28/2/970.) Şeklinindedir."